

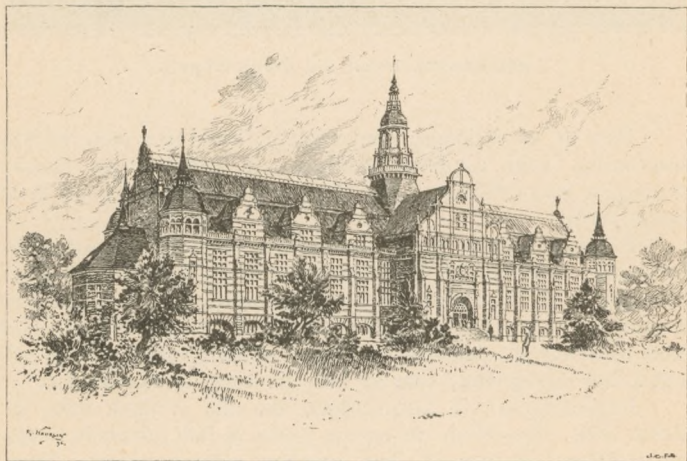
af Stockholms yppersta privathus, uppfördt efter ritningar af I. G. Clason i fritt och originelt behandlad fransk renässans. För fackmannen erbjuder detta hus åtskilliga originella och fyndiga anordningar af intresse att taga reda på.

Vid Strandvägens slut ligger *Skogsinstitutet*, omgifvet af en täck park. Från Strandvägen midt för Narvavägen går den nya *Djurgårdsbron* öfver till Djurgården.

Rundt Djurgården.

Djurgården, Stockholms förnämsta lustpark, lockar med en mängd förlustelseställen af olika slag och erbjuder äfven en täck och vacker natur, som äger stockholmstraktens hela idylliska fägring.

Från staden kommer man, antingen man väljer landvägen eller sjövägen dit, först in på den bullersamma, trångt upptagna vestra delen af Djurgården. Närmast Djurgårdsbron ligger Lejonslätten — platsen för den nordiska utställningen

Nordiska museets palats i dess blifvande skick.

Strandvägen.

innevarande sommar. Till höger bakom en mur ligger flottans skeppsdockor, dess begravningsplats, materialbodar m. m. Där framför höjer sig *Nordiska museets palats*, af hvilket likväl endast en del hittills är färdigbyggdt.

Dess arkitekt är I. G. Clason. Den långa — »Allmogehallen» benämnd — af hvilken en tredjedel nu är uppförd, blir en långsträckt byggnad af mäktiga proportioner, af allvarlig och karaktärsfull monumental hållning. Stilen är svensk renässans, så kallad Vasastil efter förebilder af slottsbyggnader i Sverige från vasakonungarnes tid. Palatset uppföres af det bästa

Biologiska museet.

materiel, undervåningen är af granit, de öfre våningarna beklädda med sandsten i skiftande färgtoner, sträfpelare, listverk och öfriga ornamentala prydnader äro af kalksten, tornens originella kupoler klädda med koppar.

Redan den nu fullbordade delen af »hallen» utgör den största museisal i Norden — den är 25 meter hög, 15 meter bred och 50 meter lång — hallens hela längd blir 120 meter. Takhvalfven uppbäras af två rader höga kolonner, mellan dessa sträcka sig gallerier i två våningar med balustrader utåt salen.

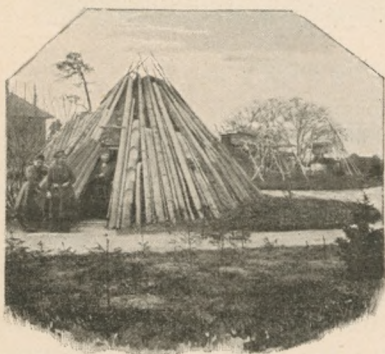
Enligt planen skulle framför Allmogehallen resa sig en annan lika väldig byggnadslänga, förenad med den förra medelst flyglar, som i hvar och ett af de fyra hörnen skulle avslutas med massiva runda torn. Emellertid är det vackert nog, om Allmogehallen blir fullt färdig i vår tid. Arbetena på densamma började 1888.

Från Lejonslätten kommer man till Teaterslätten. Af de byggnader här, som icke äro uppförda provisoriskt för utställningen, märkas *Djurgårds-teatern* — en liten treflig sommar-teater — och *Biologiska museet*.

Det sistnämnda — en mörk, högre träbyggnad, som lånat sin form från de norska stafkyrkorna — innesluter en ytterst sevärd, förträffligt och originelt ordnad framställning af den skandinaviska djurvärlden. Djuren äro uppstoppade och fyndigt sammanförda i lifliga ställningar och grupper i den naturomgifning som tillhör de olika arterna. Besökaren gör här en rundvandring genom Skandinavians natur från dess sydligaste landskap upp till Ishafvet och har tillfälle att studera djurvärlden i skog och mark. Museet — ett verk af konservator G. Kolthoff — torde vara ensamt i sitt slag.

Här bredvid går uppför backen vägen till *Skansen*, Nordiska museets friluftsmuseum, dit man från och med denna sommar ock skall kunna färdas på »funicularen», den slutande järnvägen, som skall hjälpa de besökande upp till bergsplatån.

Stället inköptes för Nordiska museets räkning år 1891.

Skansen : Lappkåta.

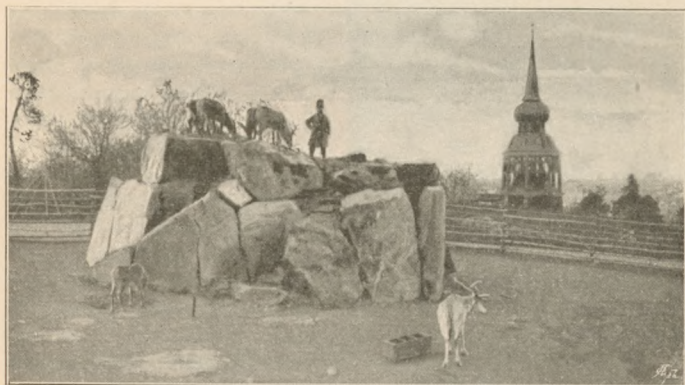
Sedan dess har det växt ut och blifvit allt mera omfattande och rikhaltigt. Gamla märkliga byggnader från olika landsändar ha blifvit ditflyttade med sin hela inredning i de minsta detaljer, och där de verkliga byggnaderna ej varit att tillgå, ha kopior blifvit utförda, i detalj tillverkade af samma material som originalen och medelst samma arbetssätt. Där har Sve-

Skansen: Vid dammarna.

riges djurvärld och växtvärld blifvit i storartad grad representerad — djursamlingen omfattar öfver 1,000 exemplar.

En vandring rundt Skansområdet leder först förbi de lappländska samlingarna, förbi lapplägrer, förbi rengården och bergskumlet, där renarna klänga och beta, vidare ut på berg-hällen till den originella och måleriska klockstapeln från Håsjö i Jämtland, hvarifrån en vacker utsikt öppnar sig öfver Djurgårdsbrunnsviken och Östermalm. Vägen går vidare förbi hjorthagen, förbi de i berget sprängda säldammarna, förbi kolarkojorna i skogen och gråstensstugan från Blekinge. Den leder förbi björnarnas tillhåll, förbi räfkumlen och skogs-

Skansen: Renberget och Håsjöstapel.

fåglarnas jätteburar, förbi akvariet, förbi malmberget med uppställda prof på våra olika bergverks malmsorter.

Där borta öfver furuträdens toppar höjer sig utsiktstornet *Bredablick*, 100 fot högt öfver bergsplatån, där det har sin plats. Det uppfördes 1876 och införlifvades jämte kringliggande teriäng med Skansen 1892.

Från Bredablicks plattform har man den präktigaste utsikt öfver Stockholm och dess omnejd, ett mera vidsträckt panorama än det från hissarna på Södermalm. Man ser långt inåt Mälaren och åt motsatt håll utåt skärgården ända till Vaxholm. Och i taflans midt ligger staden inbäddad mellan blå vattendrag och gröna lundar.

Skansen: Hellestadsstapeln.

På den aflägsnare delen af Skansens område träffas ett par af dess nyaste förvärf. Här ligger den gamla bergsmansgården från Laxbro i Vestmanland, byggd i senare delen af 1600-talet — med dess »tingssal» med takmålningar och dess präktiga inredning. Här står äfven Oktorpsgården från norra Halland, Skansens mest omfattande byggnadskomplex, sex hus och tre uthuslängor: »stugan» med ryggåstak, »håbbaret», »kamrarna», drängstugan, loge, bryggghus, bränneri, stall och ladugård m. m., allt fullständigt inredt, uthusen försedda med alla dithörande husdjur — från hästarna och till hönsen.

Här borta vid en af bivägarna ligger ock Svedenborgs lusthus, nyligen hitflyttadt från dess ursprungliga plats vid Hornsgatan.

Nedanfö skogen ligger ängen med dammarna, där svanor och andra vattenfåglar hålla till. I skogsbrynet ligga den präktiga »treenighetsstugan» från Kyrkhult i Blekinge, den ett par århundraden gamla Morastugan med dess karaktäristiska inredning, backstugan från Orsa, den ansenliga Bollnässtugan från år 1700, alla af stort intresse. I skogen bakom är fåbodvalen med säterstugan,

Skansen: Morastugan.

blockhus, mjölkbuan och de andra dithörande byggnaderna. Kreaturen — kor, getter, får af fjällras — må godt här i en natur, som kommer besökaren att tro sig förflyttad till Jämtland.

Längst borta är älgarnas och rådjurens område.

Förbi en kopia af den gamla, för sitt egendomliga byggnadssätt beryktade fatburen från Björkvik i Östergötland

går en stig bort till den 115 fot höga klockstapeln från Hellestad i Östergötland, belägen på en bergsklack invid Tivoli med utsikt öfver segelleden.

Skansen är ett svenskt etnografiskt museum, ordnad på ett vida mera liffullt och åskådligt sätt än vanliga museer — det är dessutom både zoologisk trädgård och folkpark. Det är den mest stämningsfulla och behagliga promenadplats med vackra vägar och hviloplatser öfver allt, idyllisk och fridfull om förmiddagarna, ett lifligt folkvimmel om kvällarna, både sommar och vinter. Där anordnas fosterländska folkfester med föredrag, musik, visor, folklekar, där dansas hurtigt kring majstången om sommaraftnarna, där bygges isfästningar och afbrännas fyrverkerier vintertiden, och där ringes det nya året in under nyårvakan i midvinternatten.

Från Teaterslätten går åt venster den vackra

Skansen: Bollnässtugan.

Skansen: Fatburen.

strandpromenaden utefter Djurgårdsbrunnsviken — med bergsbranterna på den ena sidan och sjön på den andra — fram till Rosendal och Djurgårdsbrunn. Stora vägen åt höger går nedanför *Byströms villa* — byggd af den bekante skulptören Johan Niklas Byström på 1840-talet — förbi landningsplatserna för Djurgårdsångsluparna och färjorna och förbi *Hasselbacken*, Djurgårdens förnämsta restaurant. Där står en staty öfver Bellman — modellerad af Alfred Nyström.

I de nedanför Hasselbacken kvarstående kvarteren af Djurgårdsstaden, som sträcker sig ner till stranden med dess

Hasselbacken.

brädgårdar och till Beckholmen med skeppsdockorna, märkes det gamla Bellmansvärdshuset *Gröna Lund*.

Stora vägen går vidare förbi »slätten» med dess folkförlustelser. Där ligger Arenateatern — byggd till cirkus 1892, sedermera ändrad till teater — och flera restauranter, därifrån är uppgången till *Tivoli*, en ganska storartad anläggning med flera måleriska partier, i bergen sprängda trappor och gångar, och med en terrass, hvarifrån man ej bör försumma att se utsikten öfver segelleden. Ett stycke längre bort ligger det täcka kaféet *Bellmansro*, och i lunden där framför står *Bellmans byst* — af Byström — aftäckt 1829.

Härifrån gå vackra vägar åt flera håll, genom skogar och

ekdungar, öfverängar och utmed sjöstränderna. Man kommer genom Friesens park till Valdemarsudden, Biskopsudden och *Manilla* — institut för döfstumma, tillkommet på initiativ af Per Aron Borg.

Eller går man förbi landtbruksakademiens experimentalfält och dess stora orangier till *Rosendal*, den lilla kungliga sommarvillan.

Den uppfördes omkring år 1820 af Karl den fjortonde Johan, som ock anlade de ditledande vägarna.

Rosendals inre är föga förändrad sedan Karl Johans tid och ger en typisk bild af den så kallade empirestilens smak och karaktär. Utanför i trädgården står en porfyrvas, 12 fot i genomskärning, arbetad på Elfdalens porfyrverk i Dalarne.

Vid Djurgårdsbrunn går en bro öfver den vackra Djurgårdsbrunnskanalen till *Norra Djurgården*, som vidsträckt och naturskön sträcker sig till Lilla Värtan i norr och till Brunnsviken i vester. Djurgårdsbrunn är ett af Stockholms mest besökta utvårdshus, ett stycke längre bort ligger Lidingöbro vårdshus — med anslående utsikt öfver fjärdar och stränder — nära den långa flottbron, som leder öfver Värtan till Lidingön.

Norra Djurgården genomskäres af järnvägen till Värthamnen och af åtskilliga vägar genom dalgångar och skogar.

Gröna Lund.

Här ligga de bekanta ställena Uggleviken med dess källa, där man drack brunn i gamla tider och där det dansades i somrarnätterna — något som ännu händer — Fiskartorpet med Karl den elftes fiskarstuga, Ropsten, Skuggan m. fl. Här ligger vid stranden af Husarviken det nya *Värta-gasverket*, anlagdt i början af 1890-talet. Byggnadernas arkitekt är Ferdinand Boberg, densamme som gjort ritningarna till Stockholms elektricitetsverk.

Till Haga, Ulriksdal, Djursholm.

Vid Brunnsvikens östra strand, strax söder om dess utlopp vid Ålkistan i Lilla Värtan, ligger *Bergiiulunds botaniska trädgård*. Bekvämast vägen dit är med elektriska spårvagnen från Engelbrektsgatan till stationen Frescati. Färden tar ej många minuter. Området, — som är ej mindre än 32 hektar — inköptes i medlet af 1880-talet af vetenskapsakademien. Där ses den svenska växtvärldens alster samlade, och äfven af främmande länders flora påträffas en mängd arter såväl under bar himmel som i växthusen. Anläggningen är ännu i sitt första skede men förkofrar sig år från år och är väl värd ett besök, ej blott af specialisten utan af en hvar för vacker natur intresserad.

På Brunnsvikens motsatta strand ligger *Haga*. Vägen dit går genom Norrtull. Man passerar det gamla utvårdshuset *Stallmästaregården* och är snart framme vid »Haga grindar». Genom dessa grindar går stora körvägen in i den vidsträckt, romantiska Hagaparken.

Vägen går öfver ängen, där det plägar dansas om sommarkvällarna, mellan berget med dess grotta och Brunnsvikens vatten. Där ligger nere på stranden »konungens paviljong», byggd 1790 och inredd på ett för den gustavianiska smaken ytterst typiskt sätt. Spegelsalen, den i pompejansk stil dekorerade salongen och Gustaf den tredjes arbetsrum — »divanen» — ha sitt gamla utseende väl bibehållet. Den andra, något större byggnaden vid Haga — enkehertiginnsans af Dalarne bostad — uppfördes i början af vårt århundrade.